

Zašto ja mislim da nam je potrebna sinergija privatnog i javnog zdravstva

Prof. dr. sc. DRAGAN PRIMORAC
bivši ministar u Vladi HDZ-a

Ulaganja u zdravstvo koje promiču privatni investitori doprinose gospodarskom i socijalnom razvijanju svake države

Istraživanje GfK tvrdi da 40,8 ispitanika kaže kako privatni liječnici pružaju pacijentima bolju uslugu

gleda ta preraspodjela: odmah po otvaranju poliklinike ili bolnice u SAD-u, privatni vlasnik aplicira za ugovor prema zdravstvenim osiguravajućim društvima, državnim ili privatnim, te u rekordnom roku sklapa ugovor koji čak i ne ograničava broj pregleda i zahvata propisanih od strane Američkog medicinskog udruženja. Zašto država toliko stimulira privatni sektor u SAD-u? Prvo, privatnici su uložili golem novac u otvaranje objekta, kupnju opreme, opremanje institucije i zapošljavanje liječnika i sestara.

Time su u startu državi uštedjeli golemi novac. S druge strane, pokazalo se da je upravo privatni sektor u SAD-u bio taj koji je zbog goleme konkurentnosti i velike učinkovitosti snizio cijenu usluga.

Time, u konačnici, država štedi golem novac. Nije tajna da su pojedini manji zahvati i ugradnja različitih implantata, koji ne traže bolničko liječenje dulje od 24 sata, od dva do tri puta jeftiniji u tzv. klinikama otvorenog tipa, nego u državnoj bolnici. Učinkovitost, brzina pružanja usluga, u privatnom je sektoru daleko veća nego što je slučaj u velikim sustavima američkih državnih bolnica. Nadalje, tjednik U.S. News nedavno je objavio popis najboljih američkih bolnica. Sve su redom privatne ili pak neprofitne organizacije.

O potrebi sinergije javnog i privatnog sektora odlično govori i sljedeći primjer iz Europe. U pograničnoj regiji Nizozemske, Belgije i Njemačke (Euregio Meuse-Rhine) sa 3,7 milijuna stanovnika, 4 različite kulture i 3 pravna sustava razvijena je suradnja privatnog i javnog sektora.

Ona okuplja sve čimbenike značajne za sustav

zdravstva: bolnice, osiguravajuća društva, udruge liječnika, udruge pacijenata, javno-zdravstveni sektor, lokalnu upravu i administraciju. Kroz međusobno sklopljene ugovore o prekograničnoj suradnji postigli su da sustav funkcionira izvrsno, uštede su maksimalne, javni i privatni sektor u sinergiji postižu optimalnu efikasnost, a sve to na dobrobit građana te regije. Za nekoliko mjeseci ulazimo u Europsku Uniju.

Ništa više neće biti isto. Europsko zdravstvo stavlja se na raspolaganje Hrvatskoj, ali i naše Europi. Pitanje je samo koliko će biti konkurentno. Ne bude li, gubimo svi, i bolesnici, ali i sustav zdravstva zbog očekivanog odljeva stručnjaka. Nedvojbeno je da u jačanju konkurentnosti Hrvatske privatni sektor može jako puno pomoći. Direktiva "Cross Border Care" jasno ističe da svi građani EU imaju pravo na liječenje unutar EU. Osnovno načelo Direktive je da bolesnici mogu dobiti zdravstvenu zaštitu u drugoj državi članici i biti obeštećeni do razine troškova u njihovoj zemlji, članici EU, "gdje je tretman o kojem se radi unutar pogodnosti koje su joj omogućene od strane pravnih propisa države članice ili pristupa zdravstvenim uslugama, na koje osigurana osoba ima pravo".

Očito je da Direktiva ne razlikuje javni ili privatni sektor, razlikuje samo one izvrsne i one koji to nisu. Hrvatska je konačno dobila veliku priliku da osnaži svoje gospodarstvo kroz jednu od najpropulzivnijih industrijskih grana - medicinski turizam, a u svemu tome privatni sektor ima nezamjenjivu ulogu. Nadajmo se samo da će to i odgovorni shvatiti. ●

Optimalna zdravstvena zaštita temeljno je i neotuđivo pravo svakog pojedinca, a uloga države je da to pravo osigura. Na žalost, nema države koja može svim stanovnicima osigurati dostupnost svih blagodati koje moderna medicina pruža. No, posebno je dramatično kad u uvjetima krize u kojoj se trenutno nalazimo država zbog financijskih nemogućnosti počinje reducirati nužnu zdravstvenu skrb potrebitima.

To kolike uštede sustavu zdravstva radi privatni sektor jasno je samo po sebi, jer ulaže golemu sredstva u izgradnju i uređenje objekata, kupnju skupe opreme (dostupne svim građanima), osigurava plaće medicinskom i nemedicinskom kadru (dodatni je apsurd to da je u našem sustavu zdravstva gotovo 20% nemedicinskih kadrova). Usprkos svemu, medicinske usluge koje preko HZZO-a privatni sektor naplaćuje su i do 30% jeftinije u odnosu na javni sektor jer u njih nisu ukalkulirani troškovi amortizacije, investicije te troškovi kapitala koje HZZO mora podmiriti u javnom zdravstvu. S druge strane, u slučaju lošeg poslovanja zdravstvene institucije privatnik sam podmiruje sve troškove, uključujući sanacije. Govoreći o sanaciji koja se upravo događa ovih dana, apsurdno je da država mora uložiti više od milijardu kuna kako bi sanirala troškove lošeg poslovanja iz prošlosti umjesto da ulaže u medicinske usluge i skraćuje liste čekanja. Osiguravanje zdravstvene skrbi svim građanima s jedne strane te racionalizacija nepotrebnih troškova s druge strane temeljno je pitanje koje se nameće u svim zemljama. Sukladno

tome, u većini država se kroz javni zdravstveni sustav osigurava, bez iznimke, sva potrebna osnovna zdravstvena skrb, dok opseg ostalih medicinskih usluga ovisi o pokriću police dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja ili platežnoj moći pacijenata.

Da bi se sve to postiglo, potrebno je imati zdravstvene ustanove koje pružaju različitu razinu zdravstvenih usluga, i to bez dodatnog opterećenja države, u većini država se kroz javni zdravstveni sustav osigurava, bez iznimke, sva potrebna osnovna zdravstvena skrb, dok opseg ostalih medicinskih usluga ovisi o pokriću police dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja ili platežnoj moći pacijenata.

Usluge koje privatni sektor naplaćuje preko HZZO-a i do 30 posto su jeftinije u odnosu na javni sektor u Hrvatskoj

vnog proračuna. Očito je da u današnjim uvjetima takve iskorake može napraviti isključivo privatno zdravstvo koje jedino ima snagu investirati u najnovije tehnologije, te u ozbiljnu edukaciju medicinskog osoblja. Zbog navedenog, privatno ulaganje u zdravstvo, kao značajan čimbenik visokotehnološkog, gospodarskog, ali i socijalnog razvoja, svugdje strateški podržava država.

Ministarstvo zdravlja i HZZO u Hrvatskoj raspolažu

golelim sredstvima, više od 21 milijardu kuna, no isto tako već više od 20 godina postoji nejasan model prema kojem se sredstva dodjeljuju i uglavnom ovise o nizu slobodnih procjena. Republika Hrvatska (7,8% BDP-a ide u zdravstvo) prema postotku izdvajanja za javno zdravstvo iz BDP-a u samom je svjetskom vrhu, iznad prosjeka država OECD-a.

Iako ne postoje točni podaci, procjena je da privatni sektor u odnosu na javni u RH u troškovima zdravstva sudjeluje sa 7%-10%, dok je taj udio u EU znatno viši, oko 30%.

Nedvojbeno je da je nasljeđe socijalizma ostavilo trag i u ovom sektoru na koji se još gleda s oprezom, iako, paradoksalno, i sam Ustav RH jamči jednakost za sve